Seznamte se s intervaly
a kvintovým kruhem

Hudební interval je vzdálenost mezi dvěma tóny, a ačkoli v každé kultuře ladí trochu jinak, najdou se na celém světě. Intervaly můžeme pojímat dvojím způsobem: za prvé jako sérii stále bližších poměrů frekvence, takže první interval (*oktáva*) má poměr 2 : 1, druhý (*kvinta*) 3 : 2 a třetí (*kvarta*) 4 : 3. Následuje *velká tercie*, 5 : 4, *malá tercie* 6 : 5, *sekunda* 9 : 8 nebo 10 : 9 a dále ještě menší intervaly nazývané například *čtvrttón*, *šruti*, *li*, *koma*, *apotóma* nebo *mikrotón*, to už záleží na době a kultuře.

Za druhé můžeme intervaly srovnávat se základem, k němuž se všechny vztahují. Tím získáme oktávu (2 : 1), kvintu (3 : 1), další oktávu (4 : 1), velkou tercii (5 : 1), další kvintu (6 : 1), septimu (7 : 1), další oktávu (8 : 1), sekundu (9 : 1), tercii (10 : 1), *tritón* (11 : 1) a tak dále. První pojetí je relativní, každý tón se poměřuje se svým sousedem, druhé pak absolutní, protože intervaly mají absolutní hodnotu ve vztahu k základu. Oba postupy se nám hodí při analýze stavby hudebních stupnic a melodií, jež z nich vposledku vycházejí.

Všimněte si, že v obou systémech nacházíme oktávu, kvintu a velkou tercii. Tyto intervaly v nějaké podobě obsahují všechny stupnice na světě, ačkoli jejich přesné ladění se liší nástroj od nástroje a kulturu od kultury. Kdo používá první pojetí, ladí si nástroj a odvozuje stupnice ze vzájemných vztahů alikvótních tónů, kdo používá druhé, vztahuje intervaly k základnímu tónu.

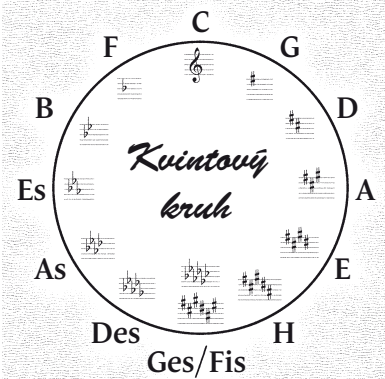

intervaly v C dur

2.	3.	4.	5.	6.	7.
A▯H	A⅄C	A□D	A○E	A✳F	A✳G
H|C	H⅄D	H□E	H∵F	H✳G	H✳A
C▯D	C△E	C□F	C○G	C○A	C○H
D▯E	D⅄F	D□G	D○A	D○H	D✳C
E|F	E⅄G	E□A	E○H	E✳C	E✳D
F▯G	F△A	F⊗H	F○C	F○D	F○E
G▯A	G△H	G□C	G○D	G○E	G✳F

Vlevo: Kvintový kruh obsahuje všechny tóny stupnice. Chromatické posuvky (křížky a béčka) se do osnovy přidávají, aby řád čistých kvint uchoval půltónové a celotónové intervaly v durové stupnici od každé jednotlivé noty. Objevují se, když je třeba stupnici pozměnit, aby se uchovala syntax abecedy. Protilehlé tóny na kruhu od sebe dělí tritón, symetrický interval, který oktávu půlí přesně uprostřed.
Vpravo: Tabulka intervalů ve stupnici c dur, kterou na klavíru hrají jen bílé klávesy.

Systém samoznaků, které v této knize označují intervaly a jejich poměrnou velikost. Podle velikosti intervalu se symboly bud rozevírají nebo stahují. Malé a zmenšené intervaly jsou o půl tónu menší než jejich velké a čisté protějšky. Zvětšený interval je o půl tónu větší než čistý. Termíny dur a moll se někdy překládají jako tvrdý a měkký.
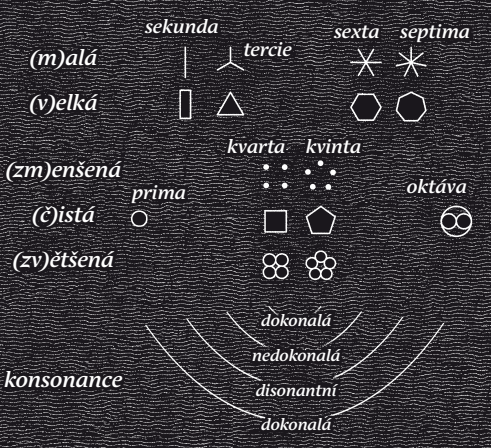
Dolní část diagramu zachycuje symetrickou povahu konsonantnosti intervalů. Prima, kvarta, kvinta a oktáva souznějí dokonale. Tercie a sexty představují nedokonalou konsonanci, sekundy a septimy jsou disonantní.